

Hromi Jurij.

Ako greš solnčnega dne po naši vasi in dobro paziš na ljudi, obstalo ti bo oko nad hromim človekom, ki nosi na hrbtu koš. Ako prideš k njemu in ga pozdraviš, odgovoril ti bode: „Servus!“ in se zravnal kolikor mogoče po koncu. To je hromi Jurij. Oglejmo si ga bliže. Postave je srednje. Noge ga ne nosijo pravilno, torej mora hoditi po bergljah. Obraza nima pravzaprav nič, ker mu ga je razril rak, ki ga muči že mnogo let,

Z mladega naš Jurij ni bil hrom. Bil je čvrst deček, nekoliko preživ in to je bila njegova nesreča. Ker je bil deček nadarjen, dali so ga še dokaj premožni stariši v šolo v Ljubljano. Učil se je dobro. V veliko veselje starišev zdelal je z odliko tako imenovano „črno šolo“ in prišel je domov na počitnice. Stariši so ga bili veseli in mu izpolnili vsako željo. Takrat so se začela kolesa ali bicikli razširjati po Kranjskem. Naš Jurij je takoj prosil stariše, naj bi mu omislili kolo, da si z njim okrajša počitnice. Oče sicer ni bil takoj pripravljen, izpolniti sinu željo, toda ko sin ni odnehal in očetu dokazoval, kako je koristno tako kolo, in ko se je slednjič pridružila še mati sinu, se oče ni mogel več ustavljati in je izpolnil sinu željo. To vam je bilo drvenja po vasi in okolici! Od ranega jutra pa do poznega večera je drvil na svojem kolesu po okolici in delal večje in manjše izlete.

Nekoč se napoti v Ljubljano. Ker se je tam dolgo mudil, je proti domu gredé kolikor mogoče drvil. Nenadno se spodtakne kolo ob neko korenino ob kraju ceste in naš kolesar pade z visokega kolesa tako nesrečno, da si zlomi desno nogo in levo tako poškoduje, da se ni mogel več vzdigniti. Z obrazom je priletel na koničast kamen in si ga tako poškodoval, da je moral vsled hudih ran v bolnišnico. Tu je moral ostati skoraj pol leta in je zamudil šolo. Vrh tega se ga je prijel še rak. Ko je mogel stopiti na noge, je šel domov v svojo rojstno vas in ostal tamkaj.

Nekaj časa je sedel doma in se bavil s knjigami. Pozneje je popustil tudi učenje in se zanemaril popolnoma. Med tem mu umrjejo od prevelike žalosti nad sinom še skrbni stariši in revež je bil na svetu sam, čisto sam . . . Naložil je na hrbet oprtni koš in šel na zimo po svetu. Spomladi se je vrnil v svojo ožjo domovino in tu ga je sprejel usmiljen kmet, s katerim sta bila s pokojnim očetom prijatelja. Toda na zimo se je zopet napotil po svetu in spomladi se je vrnil. V svoji rojstni vasi je čepel ob deževnem vremenu doma, ko pa je posijalo solnce, je nekako oveseljen šel ven in se sprehajal po vasi. Sam s seboj je vedno govoril poluglasno latinski . . . Ako ga je kedo pozdravil, mu je odgovoril: „Servus!“ in pristavil zraven še nekaj besedij, katerih pa vaščani niso razumeli. Otroci so ga spoštovali in mu niso nagajali.

* * *

Pred nekaj meseci sem potoval po Gorenjskem in prišel v trg Ž . . . , katerega prebivalci so znani, da štejejo svoje premoženje po milijonih — „cvekov“. Stopim v gostilno in naročim nekaj jedi. V tem stopi v sobo — Jurij in na moj pozdrav mi odgovori: „Servus!“ To mu je še ostalo iz njegovega dijaškega življenja. Zanimal me je. Ko je odšel, sem vprašal krčmarja, ali pozna tega človeka. „Kaj bi ga ne poznal, tega hromega Jurija“, odgovori mi gostilničar, „saj ga pozna vsak otrok v našem trgu, tega črnošolca.“ Kmalu sem se poslovil od prijaznega Gorenjca in odšel proti Ljubljani. „Saj ga pozna vsak otrok“, donelo mi je po ušesih. Ubogi Jurij! Oj, zdravje, zdravje, — osobito še dušno. Glej, da ga ne zapraviš!

A. N.

